

SLT 33181

BENGT HAMBRÆUS

FRESQUE SONORE

Medverkande:

Lilian Sjöstrand, sopran
Ulf Bergström, flöjt, piccolo
Torleif Lännerholm, oboe
Seppo Merisalo, trumpet
Jörgen Johansson, basun
Anna Stångberg, harpa
Mircea Saulesco, violin
Thorsten Sjögren, kontrabas
Rupert Clemendore, congatrummor
Tonsättaren, orgel, cembalo, slagverk, filter och ringmodulator

Inspelningslokaler (samtliga i Stockholm):

Storkyrkan: orgelavsnitten;

Studio 2, Sveriges Radio:
sopran, congatrummor, cembalo;

Elektronmusikstudions klangverkstad, Sveriges Radio:
allt slagverk (utom congatrummor): tamtam,
thailändska gongs, iranska kamelklockor, indiska
taggbjällror i olika storlekar samt en uppsättning
gjutna malmklockor;

Musikaliska Akademiens stora sal: alla övriga stämmor.

Musiktekniker och redigering:

Tonsättaren och Sylve Sjöberg, Sveriges Radio
Inspelningen ägde rum under tiden
6–28 november 1967.

TRANSFIGURATION

Sveriges Radios symfoniorkester

Dirigent Michael Gielen

Inspelningen gjordes i Stockholms Konserthus den 15 september 1966 i samband med årets världsmusikfest (ISCM).
Musiktekniker: Karl-Otto Valentin
Producent: Tage Olhagen

Omslagsbilderna tagna av Roland Grippe

Fresque sonore tillkom under åren 1956–57 som ett av Sveriges Radios beställningsverk. Min avsikt var redan från början att komponera (och inte minst instrumentera) direkt för högtalarmedium. Eftersom man numera internationellt också räknar realistiskt med stereofoniska radiosändningar gav detta mig anledning att disponera verkets klangfält så att de ger lyssnaren känsla av rumsverkan: klanger i rörelse, i kontrasterande positioner, överbländningar, överlagringar. Utgångspunkten var en sopranstämma samt ett instrumentarium med vidstående sammansättning. Varje musiker spelade flera stämmor och varje stämma i kompositionen spelades in separat, en åt gången, ofta med individuell mikrofoninställning, och synkroniserades sedan vid den egentliga redigeringen-komponerandet som ägde rum vid kontrollbordet. Därvid blev vissa av klangerna föremål för bearbetning i form av filtrering eller ringmodulering, i sistnämnda fallet stundom med glidande sinustoner, varvid nya klangspektra kunde utvinnas.

Resultatet — kanske ett slags klingande fresk som kan leva framför och omkring lyssnaren. Eller en vandring genom en klangvärld där jag sökte fånga visioner av besvärjelser och magi, utspel, förvandlingar, övergångar, strukturlikheter i skenbara kontraster...

Bengt Hambræus, born 1928 in Stockholm, has given numerous organ recitals both in Sweden and abroad. After having taken part in the composition courses in Darmstadt during the summers 1951–1955 he came more and more to concern himself with the latest endeavours in the music of our time. He has, for instance, been a pioneer in Sweden for electronic music. Strongly influenced by Bach as well as Varèse, he is as a musicologist also deeply engaged in the music of the Middle Ages and the Renaissance period. He graduated 1956 in Musicology at the University of Upsala and belongs, since 1957, to the staff of the Music Department of the Swedish Broadcasting Corporation. In 1965 he became the head of its chamber music section. He has written several books and articles on old and contemporary music and musical notations.

Fresque sonore was from the very beginning conceived as a composition for loudspeakers. The starting point is a soprano part. The various instruments were recorded separately and each musician played several parts, each recorded individually. The synchronisation was made at the control table where certain sounds were filtered or ringmodulated.

Transfiguration concludes a cycle of compositions containing both instrumental and electronical works (Rota, Transit, Transfiguration). The whole cycle can be defined as a family where the different members are individuals and at the same time closely related to the pattern — genealogy — of the family.

Transfiguration — förklaring — är det avslutande orkesterverket i en kompositionscykel som omfattar såväl instrumentala som elektroniska verk (Rota, Transit, Transfiguration). Varje komposition kan framföras separat eller tillsammans med någon av de andra enligt en bestämd synkroniseringsplan. Hela verkcykeln utgör alltså ett slags kompositionsfamilj, där de olika medlemmarna både är självständiga individer och inordnade i ett släktmönster. Jag har här omsatt en idé som jag fått från skönlitterära inspirationskällor, där ett huvudmotiv i en berättelse kan dyka upp som periferiskt sidotema i en annan och ge relationer och reliefer åt nya perspektiv.

De större verken fungerar därvid som ett slags romaner där de bärande huvudmotiven presenteras — i de mindre kompositionerna, "novellerna", kan ett sidotema tas upp till detaljgranskning, så att säga undersökas under mikroskop. I min Rotafamilj återfinns citat från ett par andra av mina kompositioner, t.ex. de sju aforismerna Mikrogram eller Segnali för sju stränginstrument, vilka således fungerar som detaljstudier, noveller, i förhållande till de större verken. Transfiguration komponerades 1962–63 och uruppfördes 1965. Det erhöll 1966 årets stora belöning ur Christ Johnson Musik Pris Fund.

Bengt Hambræus

Bengt Hambræus, geboren 1928 in Stockholm, ist wegen seiner zahlreichen Vorträge von Orgelwerken in Schweden und im Ausland bekannt. Nach Teilnahme an den sommerlichen Kompositionskursen in Darmstadt 1951–1955 wendete er sich mehr und mehr den jüngsten Bestrebungen in der zeitgenössischen Musik zu und ist u. a. ein Pionier für elektronische Musik in Schweden. Unter großem Einfluß von sowohl Bach als auch von Varèse ist er jedoch auch im Mittelalter und der Renaissance tief verwurzelt. Er promovierte 1956 in Musicologie an der Universität in Uppsala. Seit 1957 gehört er der Musik-Abteilung des schwedischen Rundfunks an und ist seit 1965 Chef der Sektion für Kammermusik. Mehrere Bücher und Aufzeichnungen über alte und neue Musik stammen von ihm.

Fresque sonore war ursprünglich als Komposition für Lautsprecher gedacht. Ausgehend von einer Sopran-Partie wurden die verschiedenen Instrumente einzeln auf Band eingespielt und jeder Musiker spielte mehrere Partien, die jedoch einzeln eingespielt wurden. Die Synchronisierung erfolgte am Kontrolltisch, wo einige Laute gefiltert oder ringmoduliert wurden.

Transfiguration ist ein Zyklus von Kompositionen instrumentaler und elektronischer Werke (Rota, Transit, Transfiguration). Der ganze Zyklus ist gewissermaßen eine Familie, deren einzelne Mitglieder Individuen, gleichzeitig aber mit dem genealogischen Muster der Familie engstens verwandt sind.